

Galesia Pol Galesia bin bî kîrop mîj ñu kîl tîkak

¹ Yad Pol, bî Jisas mînîm dad ameb alap mîdebin. Pen wög gîpin nîbak, bin bî ognap agel aka gos yad ke nîjîl ma gîpin; Jisas Krais abe, Nap nop gek warîkak ak abe, kîri apîl mal nep ager gîpin.

² Cîn ai mam Krais eip mîdobîn sîñ aul, nîbep ai mam Krais pîs ar Galesia Propins mîdebîm okok, “Nîbi mîdebîm?” agobîn.

³ Bapi God abe, Bî Kîb cîn Jisas Krais abe, nîbep yîmîg nîjîl kod mîder mîd tep gînîmîb.

⁴ Cîn tap si tap tîmel gîlig gi mîdonok pen Bî Kîb cîn Jisas Krais, Bapi cîn God agak mînîm ak dîl, tap si tap tîmel gîpîn okok acîr ak lîg gi yoknîm, agîl, cînop nen agîl yur dîl kîmak. Kîmak ak, bin bî tap si tap tîmel gîpal nab okok mîdonok, cînop dî komîj yoknîg kîmak.

⁵ Nîb ak, God Bapi cîn yîb ne ak per per nep agon ar amnîmîj. Nîb aknîb rek tep.

*Jisas cînop nen agîl kîmak mînîm tep nîbak nep
nîj dîn*

⁶ Yad gos par yîb nîpin. God nîbep cîb nîjîl, Jisas nop agek, nîbep nen agîl kîmak ak pen kasek nep God nop kîrig gîl, mînîm tep ne ak kîrig gîl, mînîm kîsen nîb ke dopal ognap, mînîm aul mînîm tep, agîl, nîj dînîg gebîm.

7 MİNİM NİBAK, KRAIS MİNİM TEP AK MER; YOKOP BIN Bİ OGNAP APIŁ, MİNİM ESEK KE NİB AR OGNAP NİBEP AGEL, NİBI SİDOL GİL, “MİNİM NİBAK NİNJİN AKA?” GİL GOS AK NİPİM.

8 KRAIS MİNİM TEP NİBEP NED AG NİNOK AK, MİNİM NİNJİD YİB AK AG NİNOK. PEN CİN KE AKA EJOL SEB KAB AR ALAŞ NİB ALAP APIŁ, MİNİM KE NİB MİNİM ESEK OGNAP NİBEP AG NİNİGAB AK, GOD Bİ NİBAK AGEK MAB KE PER YİNEB AK AMİL PER PER NEP SİNJAK MİDENİGAB AK TEP.

9 MİNİM NİBAK NİBEP KAUYAŞ AGEBIN. Bİ ALAP APIŁ, MİNİM TEP NED NİJ DİPEK AK BAK OKOK LİL, MİNİM KE NİB MİNİM ESEK OGNAP NİBEP AG NİNİGAB AK, GOD Bİ NİBAK AGEK MAB KE PER YİNEB AK AM PER PER NEP SİNJAK MİDENİGAB AK TEP.

10 MİNİM AGEBIN NİBAUL, BIN Bİ OKOK YİB YAD AK AGEL AR AMNAŞ, AGİL, MA AGEBIN. GOD YİP NİNJİL MİÑ MİÑ GİNİMİŞ, AGİL, AGEBIN. YAD BIN Bİ OKOK KİROP KAÑ KAÑ GİLIG Gİ MA AGEBIN. TI GİNİG: YAD NİG GİL KAÑ KAÑ GİLIG Gİ APNEP AK, KRAIS WÖG Gİ NİEB Bİ NE ALAP MA MİDEBNEP.

God nep agek Pol wög ne goligip

11 AI MAM SİKOP. YAD NİBEP NİNJİD AGEBIN. MİNİM TEP NİBEP NED AG NİNEK AK, BIN Bİ MİNİM APAL REK MER.

12 MİNİM NİBAK, Bİ ALAP AGEK MA NİNJNEK; MİNİM NİBAK Bİ ALAP YİP AG NİEK MA DİNEK. JİSAS KRAIS NE KE NEP YİP MİSEŞ AG NİEK NİNJNEK.

13 PEN NED YAD JUDA BIN Bİ GOS NİNJÖLİGİPAL REK GOS NİNJÖLİGİPIN AK, NİBI NİPİM. GOD BIN Bİ NE OKOK PİS NEP KİMLAŞ, AGİL, YAD KİROP Gİ TİMEL YİB GÖLİGİPIN.

14 Based s̄ikop m̄n̄im ak n̄iŋ d̄l, k̄lis ȳb ḡl̄iḡipin; b̄i Juda yad eip ad̄ip ad̄ip k̄ib ḡinok okok, k̄iri ḡl̄iḡipal rek mer, yad nok̄im Juda lo m̄n̄im n̄iŋ tep ȳb ḡl, based s̄ikop aḡl̄iḡipal rek k̄lis ḡl ḡl̄iḡipin.

15 Pen ami ȳp ma t̄k dowak n̄iŋ ak, God ȳp ȳm̄ig n̄iŋil d̄i w̄ög ḡi ñeb b̄i ne alap ag lak. K̄isen k̄ib gen, God ne ke tep gak n̄iŋ ak nep,

16 Ñi yad Jisas Pol nop yomen, ne n̄iŋ tep ḡl, Juda bin b̄i mer okok k̄rop m̄n̄im tep yad ak ag ñi tep ḡinigab, aḡl, Ñi ne ȳp yomek, n̄iŋ tep ḡinek. Ñig gek, Jisas m̄n̄im ak ti gep rek m̄debat, aḡl, bin b̄i ognap ma ag n̄iŋnek.

17 Pen Jisas ned ag lek m̄n̄im tep dad ameb b̄i ne m̄idelak okok k̄rop n̄iŋn̄im, aḡl, Jerusalem ma amnīnek. Yokop kar̄ip l̄im par k̄ib Arebia am m̄idil, ad̄ik ḡi ap̄il, taun k̄ib Damaskas m̄idoliḡipin.

18 M̄i omal nok̄im ȳinek, Pita Jerusalem m̄idebat ak n̄iŋn̄ig am̄il, ne eip n̄iŋ kon̄ai ma k̄in m̄idenek; yokop n̄iŋ akn̄ib aj̄ip p̄is adaŋ (15) m̄idenek.

19 Pen yad b̄i Jisas m̄n̄im dad ameb ognap sek ma n̄iŋnek; Pita eip Jisas n̄imam Jems eip k̄rop nep n̄iŋnek.

20 M̄n̄im ñu k̄il t̄kebin n̄ibaul, God n̄iŋ m̄idebat ak, n̄ibep n̄iŋid ȳb agebin.

21 Pen yad k̄isen Siria Propins am̄il, Silisia Propins am̄il, ḡinek.

22 Ned n̄iŋ n̄ibak, bin b̄i Krais ken ar Judia kar̄ip l̄im s̄ikol ke ke m̄idelak okok ud̄in maḡil k̄iri ak ȳp ma n̄iŋlak ak

²³ pen bin bi ognap minnim yip ak yig damil aglak, “Bi Jisas minnim tep ne ak ag juil, cinop git timel gil goligip bi ak, minnii Jisas minnim tep ak bin bi okok kirop ag nii ajeb,” agel,

²⁴ minnim nibak nijil God yib ne ak agel ar amoligip.

2

Pol Krais minnim tep dad ameb bi ognap eip mogim gil, minnim ag jim nilak

¹ Pen mid damil, miyin aknib wajrem pis adan (14) yapek, mam Banabas cir mal, Taitas nop poj dil Jerusalem amninnok.

² God yip misen agek Jerusalem amninnok. Amil, bin bi Jisas nop nij dilak bi kib rek mideligipal okok eip am migan alap bisig gil, kiri tari rek agnimel, agil, Juda bin bi mer okok kirop minnim tep tari rek ag noligipin minnim nibak kirop ag yomnek. Wög ned ginek ak abe wög kisen ginigain ak abe ma yap paknimin, agil, minnim nibak kirop ag nii tep ginek.

³ Bi yad Taitas ne Grik nib ak pen nop wak tib girik ginigab agil ma aglak.

⁴ Pen bi ognap esek agil, Krais Jisas bi ne rek lil, kapkap apil cineip ulik gil midelak. Pen cinKrais Jisas nop cig midil, Juda lo minnim ke ke ar ak ma gil, mid tep goligipin rek, kiri nijel, cibur kiri timel gak. Juda lo minnim ke ke ar ak gilan, agil, apil minnim esek nibak aglak.

⁵ Pen Krais minnim tep ak minnim nijid nep midenminin, nijil nibi minnim nijid nibak nep

nıñ dıñımıb, agıl, mınım esek aglak nıbak ma dıñok.

6 Pen bin bı Jisas nop nıñ dıłak bı kıb rek mıdeligıpal okok kırı yıp mınım ognap ma aglak. Bı kıb rek agebin pen kırı bı kıb aka bı sıkol ak yıp tap yokop rek lıp. God ne bı kıb dı tep gınım bı sıkol dı tep ma gınım agıl gos nıbak rek ma nıñıp.

7 Pen kırı nıñlak, God ne Pita abe yıp abe mınım tep ne ag ñı ajep wög nıbak ag lak. God Pita nop ag lek, wak tıb gi rık gıpal bin bı okok kırop ag ñı ajoligıp rek ak, yıp ak rek nep ag lek, wak tıb gi rık ma gıpal bin bı okok kırop ag ñı ajoligıpın.

8 Nıb ak nıñıl me aglak, “God Pita nop kılıs ne ñıl kod mıdekları nıñlıg git, ne am wak tıb gi rık gıpal bin bı okok kırop Krais mınım tep dad ameb bı mıdeb rek, Pol nop ak rek nep kılıs ne ñıl kod mıdekları nıñlıg git, ne am wak tıb gi rık ma gıpal bin bı okok kırop Krais mınım tep dad ameb bı mıdeb,” aglak.

9 Jems, Pita, Jon kırop bı kıb apal bı okok, God yıp wög nıbak ñak nıñlak ak me, wög cın ar nokım gıpın, agıl, Banabas cırop mal ñınmagıl paklak. Nıg gıl cın mınım ag ar nokım lıñok nıñıl kırı aglak, “Banabas Pol bı omal amıl Juda bin bı mer okok kırop Krais mınım tep ak ag ñir; pen cın am wak tıb gi rık gıpal bin bı okok kırop Krais mınım tep ak ag ñin,” aglak.

10 Pen kırı mınım nokım alap agıl aglak, “Amıl karıp lım nıb okok ajıl, bin bı Jisas nop nıñ dıpal okok kırop agnımir, bin bı yım gep rek Jerusalem aul mıdebal okok kırop saköl ma gınımel; kırop

mani ognap yoknîmel,” aglak. Mînîm aglak nîbak, yîp tep gak ar ak nep aglak.

Pol Pita nop ag gak

11 Pen kîsen Pita taun kîb Adiok apîl, ar aknîb ke gek, gi tep ma giapan, agîl, nop misen ag ginek.

12 Tari giñig: ne ned Juda bin bî mer nab okok am mîdîl, bin bî Jisas nop niñ dîlak okok eip tap jîm ñîl ñîboligip. Pen kîsen Jems bî ne ognap Jerusalem nîb olak. Jems bî okok yîp agnîgal, “Bî wak tîb gi rîk ma gipal okok eip tari giñig tap ñîbeban,” agnîgal, agîl, pîrikîl, kîsen Juda bin bî mer okok eip tap ma niñjak.

13 Niñ gek, Juda bin bî ned ju amîl karîp lîm nîb okok mîdelak okok, Pita mînîm esek agak nîbak niñjîl, ak rek nep giłak. Pen mam Banabas ak rek nep niñjîl, kîri gelak ar nîbak kîsen gak.

14 Pen Jisas mînîm tep ak niñ kîrig gelak ak niñjîl, bin bî okok magîsek niñ mîdel niñlig gi, yad Pita nop agnek, “Nak bî Juda nîb ak pen Juda bin bî mer okok rek mîdeligîpan. Pen mîni tari giñig ke asîk lîl, Juda bin bî mer okok kîrop, cîn Juda bin bî giþin giþin rek giñimîb, agîl, ageban?” agnek.

15 Ami bapi cînop tîk dolak ak, Juda bin bî tîk dolak. Cînop Juda bin bî mer okok rek ma tîk dolak.

16 Pen cîn Juda bin bî niþin, bin bî lo mînîm ar ak gel amek, God niñjîl, kîrop bin bî komiñ tep yad agîl ma agnîgab. Bin bî okok, Jisas Krais cînop nen agîl kîmak, agîl, nop niñ dîpal bin bî okok nep me, God niñjîl, bin bî komiñ tep yad, agnîgab. Cîn ak rek nep lo mînîm ar ak gon amek,

God nı̄nek bin bı̄ komı̄n tep ne ma mı̄dobın. Krais Jisas cınop nen agıl kımak, agıl, nop nı̄n don nı̄nlig git, God nı̄nek bin bı̄ komı̄n tep ne mı̄dobın.

17 Gos cın nı̄pın ak, Krais mı̄nim tep ak nı̄n don, Krais cınop dı̄ ne ke eip dı̄ jı̄m nı̄ lı̄nigab ak me, God ne cınop bin bı̄ komı̄n tep yad agnígab. Pen Krais mı̄nim tep ak nı̄nıl, cın bin bı̄ magılsek tap si tap tı̄mel gıpın ak mı̄sen nı̄pın. Cın Juda bin bı̄ nı̄pın, Juda bin bı̄ mer okok bin bı̄ tap si tap tı̄mel gep mı̄debal rek, cın ke ak rek nep mı̄dobın. Nı̄g gıp ak, bin bı̄ ognap agnígal, Krais tap si tap tı̄mel gep nag ak gī kılı̄s gìnigab, agnígal. Pen mer yı̄b.

18 Cın mı̄ni nı̄pın, Juda lo mı̄nim ke ke ageb rek gon, God wök pagıl cınop bin bı̄ komı̄n tep yad mı̄debim ma agnígab. Cın mı̄ni nı̄pın mı̄nim nı̄bak mı̄nim esek agep. Pen yad mı̄nim esek mı̄nim ned nı̄b nı̄bak kauyan bin bı̄ okok mı̄nim nı̄njd rek ag nı̄nigain ak, yad tap si tap tı̄mel gìnigain.

19 Lo mı̄nim yı̄p nı̄ag pak lak nı̄nıl mı̄ni yad cı̄p se rek mı̄dıl lo mı̄nim ak ma nı̄pin. Pen mı̄ni yad God nop tep gìnimı̄n ar ak nep gìnim. Krais mab kros bak alaŋ nı̄ag pak lı̄lak ak, yı̄pe Krais eip nı̄ag pak lel kımnek.

20 God Nı̄ ne yı̄p yı̄mig nı̄nıl kımak ak, yad nop cı̄g gıl me, ne kımak ak, yad eip kımnek. Nı̄b ak, nop cı̄g gıl, ned mı̄döligipin rek ma mı̄debin. Krais yad nab adaŋ komı̄n mı̄deb. Mı̄ni komı̄n yı̄b mı̄dıl, nop gos nı̄nlig git, yı̄p gos nı̄b ar ak nep gıpın.

21 God ne bin bı̄ okok kı̄rop yı̄mig nı̄nıl tau adık dak mı̄nim tep ak ma ag junigain. Bin bı̄ okok lo

mİNİM ke ke ar ak gel amek, God nİNJİL, kİROP bin bİ komİNj tep yad, apkop ak, Krais cİNOP nen agİL kİMAK ak yokop kİMBKOP.

3

*Tap kıl tep gİpal rek mer; Jisas nop cıg gİl me,
God eip jİM nİl mİdonıgabın*

¹ Galesia bin bİ, nİbi gos tep ma mİdeb. Bİ an gek nİbep saköl sek lİp. CİN Jisas Krais nop mab kros bak alanj nİag tİbİK lİlak mİNİM tep ak ag nİtep gon nİpek.

² Pen yad nİbep mİNİM nokİM alap ag nİnebin. Nİbi ned tari tari gem, God ne Kaun ne ak nİbep nİak? Nİbi lo mİNİM ageb rek gem, God ne Kaun ne ak nİbep nİak aka nİbi mİNİM tep ag nİnok ak nİj dem, God ne Kaun ne ak nİbep nİak?

³ God Kaun ak nop dİl me, nİbi bin bİ komİNj tep ne mİdebİM ak pen mİñi saköl nİagek, kİlİs cİN ke gİl mİd tep gİnİgabın, agİL, nİpİm ar?

⁴ Ned Krais nop nİj dem, nİbep gİ tİmel yİb gelak nİn ak, nop ma kİrİg gİpek. Pen mİñi tari gİnİg, lo mİNİM alap agel, mİNİM kİri nİbak dİl, Krais nop kİrİg gİnİg gebİM?

⁵ Yİp agem nİnjin. Nİbi lo mİNİM ageb rek gem, God ne Kaun ne ak nİbep nİl tap ma gep rek nab nİbi okok gİp aka nİbi Krais mİNİM tep nİNJİL nİj dem, God ne Kaun ne ak nİbep nİl tap ma gep rek nab nİbi okok gİp?

⁶ Pen Ebraham nop gos nİññİMİb. God MİNİM ak nü kİl tİkİl aglak, “Ebraham God mİNİM agak ak nİj dak ak nİNJİL God nop, bİ komİNj tep yad, agak,” aglak.

7 Nîb ak, nîbi nîñim. Bin bî God Mînîm ageb ak nîñîl, “Nîñîd ageb,” agîl nîñ dîpal okok, Ebraham tîdîg ne mîdebal.

8 God Mînîm bîrarîk okok agak, Juda bin bî mer okok, God mînîm ageb ak nîñ del, God kîrop bin bî komîñj tep yad agnîgab, agak. Ar nîbak nep, God Mînîm bîrarîk nep Krais mînîm tep ak Ebraham nop agak, “Nak mîdeban ak me, God ne bin bî okok magîlsekl tap tep nîñîgab,” agak.

9 Ebraham God mînîm agak ak nîñ dek, God nop dî tep gak rek, bin bî God Mînîm ageb ak nîñîl, nîñîd ageb agîl nîñ dîpal okok, kîrop ak rek nep dî tep gînîgab.

10 Pen bin bî lo mînîm ar ak nep nîñîl gon, God cînop dînîgab, apal bin bî okok, yur kîb yîb dînîgal. Tari gînîg: God Mînîm ak ñu kîl tîkîl aglak, “Bin bî an, God lo mînîm ñu kîl tîklak tîklak rek magîlsekl kîsen ma gînîgab ak, yur kîb dînîgab,” aglak.

11 Pen mînîm alap God Mînîm ñu kîl tîkîl aglak, “Bin bî yîp nîñ dîpal okok nep me, bin bî komîñj tep yad mîdîl komîñj mîdenîgal,” aglak. Nîb ak nîpîn, bin bî lo mînîm ar ak nep nîñîl gel amnîgab okok, God bin bî komîñj tep yad, agîl, kîrop ma dînîgab.

12 Pen lo mînîm ageb rek gep ak ke, Krais mînîm tep ak nîñ dep ak ke. Bin bî lo mînîm ageb rek kîlis cîn ke gînîgabîn agnîgal ak, sîdol gînîgal. God Mînîm ñu kîl tîkîl aglak, “Bî lo mînîm ke ke magîlsekl kîsen gînîgab bî nîbak me komîñj amnîgab,” aglak.

13 Cîn God lo mînîm ar ak gî mer nîñîl, yur kîb

dinig g̃inok ak pen Krais yur kib nibak d̃il c̃inop tau adik dak. God Minim nu k̃il tikil aglak, “Mab bak alaŋ ñag pak lel kimnigal bi okok, God ne ke pen ñek, yur dinigal,” aglak.

¹⁴ Pen Krais c̃inop tau adik dak ak, God Ebraham nop minim tep agak ak, Krais Jisas gek Juda bin bi mer okok tap tep nibak dinimel agil, nĩg gak. Juda bin bi mer okok minim tep nibak nĩj del, God ne Kaun ne c̃inop Krais bin bi ne nĩnigain agil, nĩg gak.

Lo minim ak ke; God g̃inigain agil ag lak minim ak ke

¹⁵ Ai mam s̃ikop. Yad nit̃ep minim alap agnim. Bi ognap minim ag ar nokim lĩl, agnigal rek nep g̃inigal. Bi alap apil minim t̃ib rit̃ikil abramek ma g̃inigab.

¹⁶ God ne Ebraham eip nĩ ne eip minim nĩnid ag lep agil agak ak, God Minim nibak nu k̃il tikil, “Nĩ okok eip,” nu k̃il ma tiklak; “Nĩ nak ak eip,” nu k̃il tiklak. Nĩ nokim aglak nibak, Krais nop nep aglak.

¹⁷ Pen yad agebin ak, God Ebraham nop g̃inigain agil ag lak minim ak, mi konjai nep (430) mid damil, k̃isen God lo minim ak ñak. Lo minim k̃isen ñak nibak, titi gĩl minim nĩnid ag lep ned agak ak tap yokop rek lig gĩ yok ke okok yoknigab? Nĩg ma g̃inigab.

¹⁸ Pen bin bi lo minim k̃isen gel God tap tep nibkop ak, God ned nĩg g̃inigain ag lak minim ak gos nĩnlig gĩ midil tap tep ma nibkop. Pen God ne Ebraham nop ned ag lak minim nibak nep gos

nıñlıg gi mıdıl, ne ke Ebraham nop ag lak rek nep gak.

19 Pen nı̄bi agnı̄gabım, “God Ebraham nop tap tep ag lak ak yokop nı̄b ak rek, God ne tari gını̄g lo mını̄m nı̄ak?” agnı̄gabım. Pen God ned yı̄b Ebraham nop mını̄m kılı̄s nı̄njı̄d ak ag lak; kisen yı̄b Ņī agak nı̄bak owak. Pen nı̄n nab sı̄ňak bin bı̄ tap si tap tı̄mel ke ke gölögipal rek, kiri tı̄mel gölögipal ak nı̄nnı̄mel, agıl, God kı̄rop lo mını̄m ak nı̄ak. Pen lo mını̄m ak, God ejol okok nep dap bı̄ alap nop nı̄elak, ne pen dam bin bı̄ okok kı̄rop ag nı̄ak.

20 Pen Ebraham Ņī ne gını̄gab mını̄m agak nı̄bak mını̄m kı̄b yı̄b ak me, God ne ke apıl Ebraham nop ag nı̄ak.

Lo mını̄m ak cınop gos tı̄mid ukıp

21 Nı̄bi gos alap nı̄njı̄l agnı̄gabım, “God cınop mını̄m omal agak. Pen lo mını̄m agak mını̄m nı̄bak eip, yad gını̄gain agıl mını̄m kılı̄s nı̄njı̄d ag lak mını̄m nı̄bak eip, adı̄p adı̄p ma mı̄deb,” agnı̄gabım. “Mını̄m nı̄b omal ke ke mı̄deb,” agnı̄gabım. Pen mını̄m ke ke mer. God bin bı̄ komı̄n mı̄dep lo mını̄m alap agobkop, cın lo ar nı̄bak nep nı̄njı̄l gon, God ne nı̄njı̄l cınop bin bı̄ komı̄n tep yad apkop. Pen lo nı̄bak rek ar alap ma agak.

22 God Mını̄m ūnu kıl tı̄klak rek nep mı̄deb. Bin bı̄ karıp lım okok magı̄lseki tap si tap tı̄mel ar ak gel gel, gac nı̄bak kı̄rop kom kam gek, ke komı̄n amnı̄mel rek ma lı̄p. Pen bin bı̄ Jisas Krais nop nı̄n dı̄nīgal okok, God gını̄gain agıl ag lak rek, tap tep agak nı̄bak kı̄rop nı̄nı̄gab.

²³ Pen Krais ma owak ñin ak, nop ma nij dinok ak me, lo minim cinop bi nagiman wari migan nab eyan midebal rek ak, gi kis kis gak.

²⁴ Cinop kis kis gił, gos timid uk damıl, gos nek nijlig gi midon, Krais apek, minim tep ne ak nij don, God cinop bin bi komij tep yad agip.

²⁵ Krais minim tep ak nij dipin ak me, miñi lo minim cinop gos timid uk dam ma gił.

Nibi God ñi pai ne midebim

²⁶ Nibi Krais Jisas nop nij dipim ak me, nibi magilsek God ñi pai ne midebim.

²⁷ Nibi ñig pakil Krais nop cig giplim ak me, ke kisen nib Krais ne ke rek ulek lipim.

²⁸ Nib ak, Juda wagin ak ke, Grik wagin ak ke ma midebim; bin bi miñ wög giplim okok ke, bin bi gos nibi ke nijil giplim okok ke ma midebim; bin wagin ak ke, bi wagin ak ke ma midebim; nibi Krais Jisas bin bi ne midebim rek, wagin nokim yib midebim.

²⁹ Nibi bin bi Krais pis ar midebim okok, nibi Ebrahim bin bi wagin ne midebim, nijil God Ebrahim nop minim kilis nijid ag lil ginigain agak ak, nibep ak rek nep ginigab.

4

Krais nep gek God ñi pai ne midobin

¹ Minim yad agebin ak nig gił mideb: bin bi okok kimeł, ñi pai kiri kisen kib gił tap kiri okok dinigal. Pen ñi pai s̄ikol midil ma dinigal; kib gił nep me kiri tap nib okok magilsek dinigal. Nib ak, ñi pai nib okok tap konai mideb ak pen kiri ñi

pai s̄ikol m̄idebal rek, k̄iri bin b̄i m̄iñ wög ḡipal rek nep m̄idebal.

² Pen bin b̄i ñ̄īt̄aī n̄ib̄ok̄ok̄ k̄irōp̄ kod̄ m̄idebal okok, n̄ib̄ n̄ib̄ ḡin̄im̄ib̄, aḡil̄, aḡ dam̄il̄, mani tap k̄iri okok kod̄ m̄idel̄ m̄idel̄, nap̄ aḡ lak̄ ñ̄in̄ ak̄ nep̄, tap k̄iri n̄ib̄ okok̄ d̄ip̄al̄.

³ Pen n̄ib̄ akn̄ib̄ rek nep̄, c̄in̄ ñ̄īt̄aī n̄ib̄paī s̄ikol̄ rek m̄id̄il̄ gos̄ n̄in̄ tep̄ mā ḡil̄, k̄ijekī, c̄ip̄ saj̄, tap̄ tarī tarī okok̄ m̄in̄im̄ tarī aglak̄ ak̄ d̄il̄, k̄irōp̄ bin̄ b̄i m̄iñ wöḡ gep̄ rek̄ m̄id̄ol̄iḡip̄in̄.

⁴ Pen̄ God̄ aḡ lak̄ ñ̄in̄ ak̄ b̄ir̄ owak̄ ak̄ me, God̄ Ñ̄īt̄aī nē ak̄ nop̄ aḡ yokek̄, Judā bin̄ alap̄ Ñ̄īt̄aī n̄ib̄ak̄ nop̄ t̄ik̄ dowak̄. T̄ik̄ dapek̄, nē Judā lō m̄in̄im̄ ar̄ ak̄ ñ̄in̄il̄, m̄id̄ dam̄il̄,

⁵ Judā bin̄ b̄ī lō m̄in̄im̄ n̄ip̄al̄ okok̄ k̄irōp̄ taū ad̄ik̄ dak̄. K̄irōp̄ taū ad̄ik̄ dak̄ ak̄, c̄in̄ God̄ ñ̄īt̄aī n̄ib̄paī nē ȳib̄ rek̄ m̄id̄on̄igab̄in̄ aḡil̄ gak̄.

⁶ N̄ib̄ ak̄, n̄ib̄bin̄ b̄ī, Seten̄nop̄bin̄ b̄ī m̄iñ wöḡ gep̄rek̄ m̄idel̄iḡip̄im̄ okok̄, m̄iñī God̄ ñ̄īt̄aī n̄ib̄paī nē m̄ideb̄im̄ ak̄ me, God̄ ñ̄īt̄aī n̄ib̄paī nē k̄irōp̄ m̄in̄im̄ k̄ilīs̄ ñ̄in̄id̄ aḡ l̄il̄, “N̄ib̄ep̄ tap̄tep̄ okok̄ ñ̄in̄igain̄,” agak̄ m̄in̄im̄ ak̄, m̄in̄im̄ n̄ib̄ ȳib̄.

Pol Galesia bin̄ b̄ī, “N̄ib̄ep̄ gos̄ par̄ n̄ijeb̄in̄,” agak̄

⁸ Pen̄ ned̄ God̄nop̄mā n̄in̄ d̄ol̄iḡip̄im̄ ñ̄in̄ ak̄, n̄ib̄bin̄ b̄ī m̄iñ wöḡ gep̄rek̄ m̄id̄il̄, tap̄esek̄okok̄

* **4:6:** Jisas Arameik̄ m̄in̄im̄ agol̄iḡip̄. “Aba” agak̄ m̄in̄im̄ maḡil̄ n̄ib̄ak̄ waḡin̄ ak̄ “Bapi.”

sobok gılıg gi, pırıklıg gi, gi mid damıl, mid tep ma gölögipim.

9 Pen miñi God nop niñ dıpim. Pen nibi God nop piyo niñil ma dıpim; ne nep nibep niñil dıp. Pen tari gınig nibi adık gi amıl, ned gi timel göligipim rek kauyan gınig gebim? Gipim nibak, kauyan bin bi miñ wög gep okok rek koslam midon, agıl, gipim aka?

10 Per ñin kib apal ak nep niñil, takin kib apal ak nep niñil, piñ kib apal ak nep niñil, mi kib apal ak nep niñil gipim. Niggil, gi timel gipim.

11 Nib ak, yad minim tep nibep ag ñen nipek ak, miñi kırıg gınimib rek lıp, agıl, nibep gos par niñebin.

12 Ai mam sikop. Yad nibep yımig niñil agebin! Yad ned Juda lo minim niñölgipin rek kırıg gil, nibi yokop mideligipim rek midebin ak, nibi ak rek nep lo minim nibak kırıg gil, yad midebin rek midenimib. Ned nibi yip gi timel ma gipek.

13 Nibi nipiñ, ned yip tap gak ak me, yad am karip lim nibi siñak kin midil, nibep minim tep ak ag ñinek.

14 Yip tap gek ak, nibi koslam midebek pen yip yırık niñil, ma kırıg gipek; God ejol alap aka Krais Jisas nop ke di tep gipkep rek ak, yip aknib rek nep di tep gipek.

15 Nibi ned miñ miñ yib gil yip di tep gil, yımig niñil, udin magil nibi okok tiç ju yip ñeb rek lipkop, abramek tiç ju ñibkep.

16 Pen miñi yip tari gınig kırıg gipim? Minim niñid agen ar ak niñem nibep milik yapek yip yırık nipiñ aka?

17 Bin bî nîbep tîmîd ukpal okok, kîri gos tîmel nîñjîl nîg gîpal. Pol bî okok kîrîg gîl, mînîm cîn apîn ak nep kîsen gînîmîb, agîl, nîg gîpal.

18 Bin bî kîlis gîl nîbep gî tep gînîgal ak tep. Pen kîri per nep nîg genîmel. Yad nîbep eip mîdenîgain ñîn ak abe, par okok mîdenîgain ñîn ak abe nîbep gos nîñjîl gîl tep gînîgal ak tep. Pen yad par okok mîdenîgain ñîn ak nîbep tom apal ak, tep ma gîp.

19 Pen ñî pai mîdmagîl yad okok. Ned, “Krais mînîm tep ak ag ñen, nîñ del, Krais kîrop nab adan mîden,” agîl, nîbep ag ñî tep gôlgîpin ak, bin okok ñî pai tîk donîg gel, yur kîb gîp rek ak, yîp gak. Pen mîñi kauyan Krais nîbep nab adan mîden, agîl, nîbep ag ñî tep gebin ak, bin ñî pai tîk donîg gel, yur gîp rek ak, yîp kauyan geb.

20 Yad nîbep eip mîdebnep ak, mînîm akal dîl agnîm, agîl, pîyo nîpnep ak, pen par sîñ aul mîdebin ak me, yad nîbep gos par nîñjen, gos yad abîc gek apeb.

21 Pen nîbi lo mînîm nep nîñjîn, apîm okok, lo mînîm ognap ma nîñnîmîb rek lîp.

22 Mînîm nîbak ñu kîl tîkîl aglak, “Ebraham ñî omal tîk dowak. Ñî ne alap, bin praj alap Ebraham bine ak nop mîñ wög golîgîp bin ak nop dîl tîk dowak; ñî ne alap, bin mîñ wög ma golîgîp bin ak nop yîpîd gîl dîl tîk dowak,” aglak.

23 Bine mîñ wög golîgîp ñî tîk dowak ak, ñî pai tîk dopal rek nep tîk dowak; pen bin mîñ wög ma golîgîp bin yîpîd gîl dak bine ak, ñî pai womleb mîdîl, God Ebraham nop ñî alap tîk donîgan agîl mînîm kîlis nîñjîd ag lîl agak rek, ñî alap tîk

dowak.

²⁴ Kesim ar n̄bak rek, m̄n̄m ognap bak okok m̄deb. Bin omal, m̄n̄m k̄lis n̄nj̄d ag lep omal. M̄n̄m k̄lis n̄nj̄d ag lep alap Sainai D̄m n̄b apil, n̄t pai t̄k dapek k̄ri m̄ñ wög ḡl̄g gi nep m̄denigal; Hega me ak.

²⁵ Bin Hega ne Sainai D̄m karip l̄m Arebia s̄nj̄k rek me. Ne taun k̄b Jerusalem m̄ñi m̄deb ak rek m̄deb. Tari ḡn̄g: Jerusalem abe n̄t pai ne abe m̄ñ wög ḡpal.

²⁶ Pen Jerusalem seb kab ar alan m̄deb s̄nj̄k, bin b̄t m̄ñ wög ḡl ma amni gal. Karip l̄m n̄bak ami c̄n.

²⁷ B̄rarik nep k̄mep alap God M̄n̄m n̄u k̄l t̄k̄l aglak,

“Bin n̄t pai womleb n̄t pai ma t̄k dowip ak,
m̄ñ m̄ñ ȳb ḡn̄gab.

Bin n̄t pai t̄kn̄g gek ma n̄nj̄b ak,
tep gek n̄nj̄l̄g gi, m̄ñ m̄ñ ḡn̄gab.

Bin n̄t pai womleb ak,
wagin ne k̄b m̄denigab;
pen bin n̄gmił eip ajölḡpir ak,
wagin ne k̄b ma m̄denigab,” aglak.

²⁸ Ai mam s̄kop. God ne m̄n̄m k̄lis n̄nj̄d ag lek, Sera Aisak t̄k dowak. Pen n̄b akn̄b rek nep, God m̄n̄m k̄lis n̄nj̄d ag lek, n̄bi n̄t pai ne m̄debīm. N̄b ak, n̄bi Aisak rek m̄debīm.

²⁹ N̄n n̄bak, Ebrahim n̄t ne bin b̄t n̄t pai t̄k dopal rek nep t̄g dowak n̄t ak, warik̄l, n̄mam adik God Kaun gek t̄k dowak ak nop n̄jek, milik yapek, gi t̄mel gak. N̄b ak rek, m̄ñi Juda bin b̄t lo m̄n̄m n̄pal okok, c̄nop bin b̄t Jisas nop n̄t d̄p̄n okok ak rek nep ḡpal.

30 God MİNİM ak ñu kıl tıkıl aglak, “Bin wög gi
ñeb amił mal krop ag yokan. Bin miñ wög gi ñeb
ñi ne ak, bin yipid gıl dıl ñi tık donak ak, tap ne
ognap ma dınigab,” aglak.

31 Nıb ak, ai mam sıkop niñim! Cın bin miñ
wög goligip ñi pai ne rek ma midobın; cın bin
miñ wög ma goligip bin yipid gıl dak ak, ñi pai
ne rek midobın.

5

*Miñ midonok, Krais cınop tau adık dak ak me,
Juda lo minim okok lo cın mer*

1 Krais cınop pis nep tau adık dak ak, kisen
Juda lo minim alap cınop minim kib ma
agnimij, agil, cınop tau adık dak. Krais niç
gak ak gos niñlig gi nep midenimib; ned Juda
lo minim ak bi kib nibi rek lek, nop bin bi miñ
wög gep rek mideligipim ak kauyan ma adık gi
amnimib.

2 Yad Pol nıbep minim agebin aul niñ tep
ginimib! Juda kai minim cın dinimib apal okok
krop yau agem, wak nıbep tib gi rik genigal ak,
kisen Krais nıbep gi niñimij rek ma linigab.

3 Yad nıbep kauyan ag tep ginigain! Bi okok
minim cın dinimib apal okok krop yau agem,
wak nıbep tib gi rik genigal ak, kisen nibi Juda
lo minim ak magilsek dıl kisen ginimib.

4 Nibi, “Juda lo minim kisen gon amek, God
cınop niñil, ‘Bin bi komij tep yad,’ agnigab,” ag
gos nipim bin bi okok, Krais nop kırig giipim; bin
bi ne ma midebim. Nibi niç gił nipim rek, Krais
nıbep yimig niñil dinimij rek ma lip.

5 Pen God Kaun cınop nab adaŋ mideb bin bı okok, God cınop nıñıl, “Bin bı komıŋ tep yad,” agnígab nıñ ak kod midıl tep gek nıñlıg gıt, gos sek midobın.

6 Bin bı Krais Jisas nop cıg midebal okok, wak tıb gıt rık gıpal aka tıb gıt rık ma gıpal ak tap yokop. Tap kıb nokım nep mideb: Krais nop nıñ dıl, bin bı okok kırop midmagıl lın.

7 Nıbi ned tag tep göligıpım ak pen mıñi bı an nıbep kanıb bı nem tıkip nıñıl mınım nıñıd ak kırıg gıpım?

8 God nıbep kanıb bı nem tıkip nıñıl mınım nıñıd ak ma kırıg gıpım. Ne nep me nıbep sık ageb.

9 Bin bı okok tap yıs apal ak mınım alap agı̄l apal, “Yıs sıkol eñap plaua tin kıb eyaŋ sek lel, yıs nıbak ke amek amek plaua nıbak kıb yıb tannıgab,” apal.

10 Krais eip jı̄m nı̄l midobın ak me, yad nı̄pin mınım yad agesin nı̄baul nı̄bi ke nı̄b aknıb rek nep nıñıgabım. Pen bı an ne apıl mınım esek agek, nı̄bi gos alap alap nı̄pım ak, bı nı̄bak mınım kıb nıñıl pen yur dı̄nıgab.

11 Pen ai mam sı̄kop nıñım! Krais bin bı nıñ dı̄pal okok kırop wak tıb gıt rık gınımıb apnep, bı okok yıp gıt tımel ma gıplap. Yad wak tıb gıt rık gınımıb apnep, Krais ne bin bı okok nen agı̄l mab kros bak alan kımak mınım tep nı̄bak nıñel mılık ma yopkop.

12 Pen gos yad, bı mınım esek agel sı̄dol gıpım bı nı̄b okok kırop ke pı̄s nep tıb gıt rık gınıgal ak tep!

13 Pen ai mam s̄ikop. Krais c̄inop p̄is nep tau ad̄ık dak ak, k̄isen Juda lo m̄inim alap c̄inop m̄inim k̄ib ma agn̄im̄iñ, aḡil, c̄inop tau ad̄ık dak. Pen gos n̄ibak n̄iñil, gos n̄ibi ke n̄iñil, abramek ma ḡinim̄ib; bin b̄i okok k̄rop ȳim̄ig n̄iñil, d̄i tep ḡinim̄ib.

14 God lo m̄inim ak maḡilek d̄i j̄im n̄il, m̄inim ar nokim alap nep m̄ideb: “Nak ke m̄idmaḡil l̄ipan rek, bin b̄i ke n̄ib okok k̄rop ak rek nep m̄idmaḡil l̄inim̄in.”

15 N̄ib ak, n̄ibi ke n̄iñ tep ḡinim̄ib. Kaj kain okok ḡipal rek m̄ilik yapek, pen pen ḡinigabim̄ ak, maḡilek ap yap pakn̄igabim̄.

*Gos ke n̄ipim ar ak k̄irig gil, God Kaun gos ñeb
ar ak nep ḡinim̄ib*

16 N̄ib ak, n̄ibep agebin, God Kaun gos ñeb ar ak nep ḡinim̄ib. N̄ig genigabim̄ me, gos n̄ibi ke n̄iñil, tap si tap t̄imel göligipim̄ ar ak k̄irig ḡinigabim̄.

17 Gos n̄ib omal, alap p̄is k̄id l̄ip ḡi damek, alap p̄is k̄id l̄ip ḡi damek ak me, tap ḡin agn̄igabim̄ ar ak ḡinim̄ib rek ma l̄inigab.

18 Pen God Kaun n̄ibep gos ñek n̄iñlig ḡi gem amek, Juda lo m̄inim okok lo n̄ibi mer.

19 Pen bin b̄i gos k̄iri ke n̄iñil ḡipal ar ak, bin si b̄i si ḡil, abramek ḡi aj̄il, ḡi t̄imel ȳib ḡil;

20 tap yokop god esek okok sobok ḡil, k̄ij ḡil, k̄iyob pakil; bin b̄i okok k̄rop m̄ilik kal n̄iñil, pen pen ḡil, tap k̄iri okok yad rek ma m̄ideb aḡil, c̄ibur t̄imel gek, yad ke b̄i k̄ib m̄idenim̄ aḡil, pen pen aḡil, am ke ke asik l̄il,

21 tap kiri okok yad rek midobkop, agil; nig kilis nibil sakol nagiil, tap magil konjai nep nibil, tap timel niyep ma niyep gil, gi timel yib gipal. Yad nibep ned agnek minim ak mimi kauyan agebin: bin bi nibak rek gipal okok, God krop dil ma kod midenigab.

22 Pen bin bi God Kaun krop gos nek niyilg gi gel ameb okok, bin bi okok midmagil lil, min miñ gil, cibur sain sain midil, bin bi ognap okok yimig niyil, gi tep gil, minim kiri ke agnigal ak ar nibak rek nep gil,

23 bin bi ognap eip minim sisain agil di tep gil, bin bi ognap krop gitmel gel, pen kal ma junigal. Nig genigal ak, lo minim alap krop minim kib ma agnigab.

24 Krais Jisas bin bi ne okok, gos ke niyil abramek goligipin nag ar nibak kiring gipin. Nag ar goligipin nibak, mab kros bak alań Krais Jisas eip kimak.

25 Nib ak, God Kaun ak nep cinop komij kisen nib nek, komij midobin ak me, God Kaun tap tari cinop agnimi ak, nib aknib rek nep gin.

26 Pen cin ke yib kib miden, agil, pen pen agil, tap kiri okok tap yad rek midobkop, agil, gos ma niyin.

6

Bin bi okok midmagil lil, gi tep ginimib

1 Ai mam sikop. Bin bi cin ognap tap si tap timel ar ognap genimel ak, nibi bin bi God Kaun nibep nab adan mideb bin bi okok krop minim sisain agil, ag tep gem, kauyan mid tep ginimel.

“Ñin ognap cın ak rek nep gijin rek lüp,” agıl, niŋ
tep giniŋimib.

² Bin bı cın ognap miker denimel, krop
yimig niŋil kod midem, mid tep giniŋimel. Niŋ
giniŋabım ak, Krais lo ne ageb rek giniŋabım.

³ Cın ke tap tep alap ma mideb. Bin bı ognap,
cın ke bin bı tep agnigal ak, minim esek agnigal.

⁴ Bi nıbak bı tep aka yad bı tep, agıl, gos ak ma
niŋniŋimib; yad ke gi tep giŋin aka gi tep ma giŋin
agıl, gos ak nep niŋniŋimib.

⁵ Tari giniŋ: cın nokim nokim miker ke ke
mideb rek niŋil, tari tari gił mid tep giniŋabin
ak, ke niŋ tep giň.

⁶ Pen bin bı Krais minim tep ag niŋbal okok, bin
bı minim nıbak niŋpal okok, minim ag ſeb bin
bı niŋ okok krop saköl ma giniŋimel; tap tep kiri
mideb okok krop ognap nonim li niŋniŋimel.

⁷ Pen, God bı saköl, yad tap si tap timel giniŋgain
ne ma niŋniŋab, agıl, ma niŋniŋimib. Giniŋabin
rek, cınop pen ak rek nep giniŋab. Cın niŋin, tap
yimniŋabin rek nep pag donigabin; tap ke ognap
ma pag donigabin.

⁸ Niŋ ak, gos cın ke niŋin rek tap yimin
agnigabin ak, kanib timel amlig gi, piş nep yap
pakıl, mab per yineb ak pag donigabin. Pen God
Kaun gos ſeb rek tap yimin agnigabin ak, God
Kaun ak cınop gek, komiŋ per middep won ak nep
pag donigabin.

⁹ Niŋ ak, yirik niŋil, gi tep giŋin ak ma kiriŋ
gił, kılıs gi tap yimil, niŋ kisen ak tap magił tep
pag donigabin.

¹⁰ Pen tap niŋeb nıbak wös ma giň ſin aul, bin

bì Krais pìs ar mìdebal okok kìrop dì tep gep rek lenìgab ak, dì tep gìn. Pen bin bì ke nìb okok kìrop ak rek nep magìlseк dì tep gìn.

Krais cìnop nen agìl mab kros bak alan kìmak ak nep tap kìb yìb

¹¹ Yad agen, mam alap mij nìbaul ñu kìl tìkeb. Pen miñi ñìnmagìl yad ke ñu kìl tìkebin ak me, miñim magìl kìb kìb rek ñu kìl tìkebin.

¹² Bì miñ gоj nep nìñìl, ak tep, ak tìmel, apal bì okok, kìri kìls gìl wak tìb gì rìk gìnìmìb apal. Krais mab kros bak alan kìmak miñim ak nep agon, bì Juda ognap kabiam juìl, cìnop gì tìmel gìnìgal, agìl me, nìb apal.

¹³ Wak kìri ke tìb gì rìk gìpal ak pen Juda lo miñim okok magìlseк kìsen ma gìpal. Nìbep wak tìb gì rìk gìnìmìb apal ak, kìsen kìri miñ miñ gìl, Juda bì okok ognap kìrop agnìgal, “Cìn agon miñim cìn dìl miñ gоj kìri nìb nìb gìpal,” agnìgal.

¹⁴ Pen yad tap nokìm alap nep gos nìñìl miñ miñ gìpin: Jisas yìp nen agìl, mab kros bak alan kìmek, yad eip kìmnek rek lìp ak nìñìl me, miñ miñ gìpin. Ne eip kìmnek nìbak, bì pìs nep kìmìb rek ak mìden, bin bì lìm dai wagìn aul nìb tap kìri miñ miñ gìpal tap okok, yìp tep ma gìp. Pen bin bì nìb okok ak rek nep yìp nìñel, yad tap yokop alap rek lek, bì pìs nep kìmìb bì alap rek mìdebin.

¹⁵ Wak tìb gì rìkìp aka tìb gì rìk ma gìp ak tap yokop. Pen God gek, bin bì kìsen nìb lìl, bin bì ne mìdobìn ak tap yìb.

16 MİNİM agesin kisen gipim bin bi okok abe,
God bin bi ne okok magilsek abe, God nibep
yimig niylil di tep gek niylig gi nibi kapkap mid
tep gi midenimib.

17 Yad minim magil nokim alap middeb ak,
nibep agnig gebin. Jisas minim tep ak agen, yip
paklak kinaun okok middeb ak me, bi ognap apil
yip miker ognap ma ninimel.

18 Ai mam yad okok. Bi Kib cin Jisas Krais nibep
yimig niylil, kod midonimij. Nit aknit rek tep.

MHNIM KOMIN

**The New Testament in the Minimib dialect of the
Kalam language of Papua New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Minimib long Niugini

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Minimib (Minimib dialect of Kalam)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

c3b0a7e5-6c23-5e97-9419-62054c911996